

Belastingdienst

Inkomstenbelasting

Vragen en antwoorden over lijfrenten

Maart 2022

Inhoud

Inleiding	4
A Overbruggingslijfrenten	5
A.1 Fiscale behandeling van overbruggingslijfrenten zonder volledige premieaftrek	5
A.2 Eerbiedigende werking voor lijfrenten met premieaftrek vóór 2006	5
A.3 Geen aanpassing bestaande polissen nodig voor recht op eerbiedigende werking	5
A.4 Geen aanpassing nodig van lijfrenten en stamrechten bedongen in de winstfeer	5
A.5 Geen beperking voor rechten met regime Wet IB 1964 tot en met 1991 (pre-Brede Herwaarderingslijfrenten)	6
A.6 Gevolgen voor eerbiedigende werking van premiebetaling na 2005 voor bestaande lijfrente	6
A.7 Premievrije lijfrente en premiebetalende lijfrente op één polis	6
A.8 Gevolgen van overbruggingslijfrente met hogere waarde dan waarde op 31 december 2005	6
A.9 Waarde op 31 december 2005; naar 2005 teruggewentelde premie	7
A.10 Gevolgen van daling van de waarde van de lijfrente op 31 december 2005	7
A.11 Voor premieaftrek na 2005 geen aanpassing lijfrentepolis nodig als mede een overbruggingslijfrente is verzekerd	7
A.12 Omzetting van een lijfrente waarvoor eerbiedigende werking geldt in een LR	7
A.13 Beëindigingsmoment van de overbruggingslijfrente	8
B Tijdelijke oudedagslijfrenten	9
B.1 Geen eerbiedigende werking voor tijdelijke oudedagslijfrenten die tot stand zijn gekomen vóór 2006	9
B.2 Wetswijziging 2014; gevolgen voor opmaak polissen en overeenkomsten	9
B.3 Betekenis wettelijke termijn voor het tijdstip van ingaan van de uitkeringen van tijdelijke oudedagslijfrenten	9
B.4 Eerbiedigende werking; ook nieuw regime mogelijk	10
B.5 Eerbiedigende werking conform systematiek voor overbruggingslijfrenten	10
B.6 Maximale bedrag per jaar van de termijnen uit een tijdelijke oudedagslijfrente; samenloop tijdelijke oudedagslijfrenterekening en/of -beleggingsrecht en tijdelijke oudedagslijfrente-verzekering	11
B.7 Maximaal bedrag per jaar van de termijnen uit een tijdelijke oudedagslijfrente; beleggingsrendement	11
C Afkoopregeling kleine lijfrenten	12
C.1 Tijdstip van vaststellen van de afkoopwaarde	12
C.2 Hogere uitkering dan de afkoopwaarde	12
C.3 Geen aansprakelijkheid van de financiële instelling bij afkoop kleine lijfrente	12
C.4 Kleine afkoop in een later jaar dan het jaar waarin de einddatum van de opbouwfase van de lijfrente ligt	12
C.5 Afkoopregeling kleine lijfrenten geldt niet voor uitbetaling na overschrijden wettelijke termijn	12
C.6 Afkoopregeling kleine lijfrenten geldt niet voor andere schendingen van voorwaarden	13
C.7 Samentellen lijfrenten bij dezelfde financiële instelling	13
C.8 Niet samentellen met ingegane lijfrenten	13
C.9 Niet samentellen met pre-Brede Herwaarderingslijfrenten	13
C.10 Afkoopwaarde toetsen per nabestaandenlijfrente	13
C.11 Afkoopwaarde toetsen inclusief 'saldogedeelte'	14
C.12 Gedeeltelijk ingaan lijfrente gevolgd door gedeeltelijke afkoop	14
C.13 Splitsing en toedeling van de lijfrente in geval van echtscheiding	14

D	Lijfrenteberekening en lijfrentebeleggingsrecht	15
D.1	Eis van geblokkeerde rekening	15
D.2	Lijfrenterekening met gekoppelde beleggingsrekening	15
D.3	Omzetting van een kapitaalverzekering met lijfrenteclausule in een LR	15
D.4	Omzetting van een lijfrente (overbruggingslijfrente) waarvoor eerbiedigende werking geldt in een LR	15
D.5	Minimale looptijd levenslange oudedagslijfrente die ingaat vóór AOW-leeftijd	16
D.6	Looptijd tijdelijke oudedagsuitkering van de LR	16
D.7	Ingangsdatum (tijdelijke) oudedagsuitkering	17
D.8	Toerekening tegoed van een LR na overlijden	17
D.9	Niet-natuurlijk persoon als erfgenaam	18
D.10	Vaste en gelijkmatige periodieke uitkeringen	18
E	Wettelijke termijn voor het omzetten in een andere lijfrente of het vaststellen van de lijfrentetermijnen	19
E.1	Aansprakelijkheid financiële instelling en vijfjaarstermijn voor navordering	19
E.2	Betekenis wettelijke termijn voor het tijdstip van ingaan van de uitkeringen van tijdelijke oudedagslijfrenten	19
E.3	Afkoopregeling kleine lijfrenten geldt niet voor uitbetaling na overschrijden wettelijke termijn	19

Inleiding

Dit document bevat vragen en antwoorden over overbruggingslijfrenten, tijdelijke oudedagslijfrenten, de afkoopregeling voor kleine lijfrenten, lijfrenterekeningen en lijfrentebeleggingsrechten. Dit document vervangt de versie van 6 mei 2021. Er is een nieuw vraag en antwoord opgenomen over de aansprakelijkheid van financiële instellingen voor de belastingschuld na een overschrijding van de wettelijke termijn (vraag E.1). Er zijn geen verdere inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de versie van 6 mei 2021. In dit document is uitgegaan van de wetteksten en cijfers op 1 januari 2022. Waar hierna niet uitdrukkelijk anders wordt aangegeven, geldt hetgeen betrekking heeft op de lijfrenterekening ook voor het lijfrentebeleggingsrecht.

Als in dit onderdeel wordt gesproken van financiële instelling wordt daaronder verstaan: verzekeraar, bank, beleggingsonderneming, beheerder van een beleggingsinstelling of instelling voor collectieve belegging in effecten als bedoeld in artikel 1:1 Wet op het financieel toezicht.

Gebruikte begrippen en afkortingen

LR	Lijfrenterekening
LBR	Lijfrentebeleggingsrecht
Wet IB 2001	Wet inkomstenbelasting 2001
UBIB 2001	Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001
URIB 2001	Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001
AWR	Algemene wet inzake rijksbelastingen
Iw 1990	Invorderingswet 1990

A Overbruggingslijfrenten

A.1 Fiscale behandeling van overbruggingslijfrenten zonder volledige premieaftrek

Op welke wijze wordt een overbruggingslijfrente fiscaal behandeld voor zover betaalde lijfrentepremies niet zijn afgetrokken?

Met ingang van het jaar 2006 zijn premies voor een overbruggingslijfrente niet langer aftrekbaar. Voor zover na 2005 nog premies op een dergelijke lijfrente zijn betaald, blijven uitkeringen tot het bedrag van de niet-afgetrokken premies onbelast binnen de grenzen van de saldomethode.

A.2 Eerbiedigende werking voor lijfrenten met premieaftrek vóór 2006

Een belastingplichtige heeft een lijfrente waarvan hij vóór 2006 premies heeft afgetrokken. Kan hij na 2005 nog een overbruggingslijfrente voor deze lijfrente bedingen?

Er geldt een overgangsregeling voor aanspraken die voortvloeien uit premies die vóór 1 januari 2006 in aftrek zijn gekomen (artikel 10a.1 Wet IB 2001). Voor dergelijke aanspraken bestaat eerbiedigende werking. Die houdt in dat een belastingplichtige ook na 2005 nog een overbruggingslijfrente kan bedingen op de wijze zoals dat tot en met 2005 het geval was.

Als voor de lijfrente na 2005 geen premies meer zijn betaald, mag de belastingplichtige een overbruggingslijfrente bedingen voor de volledige waarde van de lijfrente op het tijdstip waarop de overbruggingslijfrente ingaat (artikel 10a.1, eerste lid, Wet IB 2001). Premies die zijn betaald in 2006 en die voor aftrek naar 2005 zijn teruggewenteld, worden geacht in 2005 te zijn betaald.

A.3 Geen aanpassing bestaande polissen nodig voor recht op eerbiedigende werking

Moet in een lijfrentepolis waarvan de premies vóór 2006 in aftrek zijn gekomen, de overbruggingslijfrente met zoveel woorden zijn opgenomen om in de toekomst nog overbruggingslijfrenten te kunnen bedingen (eerbiedigende werking; zie A.2)?

Op grond van de letterlijke wettekst moet de lijfrente (mede) betrekking hebben op een overbruggingslijfrente om in aanmerking te komen voor de eerbiedigende werking (artikel 10a.1, eerste lid, Wet IB 2001). Een overbruggingslijfrente zou dus in de polis moeten zijn opgenomen als (mee)verzekerde lijfrente. Omdat overbruggingslijfrenten in de meeste bestaande polissen niet zijn opgenomen, heeft de staatssecretaris van Financiën ter voorkoming van verzwarende administratieve lasten goedgekeurd dat de overbruggingslijfrente in de polis niet met zoveel woorden hoeft te zijn genoemd. Op 1 januari 2006 bestaande polissen behoeven dus niet te worden aangepast.

A.4 Geen aanpassing nodig van lijfrenten en stamrechten bedongen in de winstsfeer

Geldt het antwoord op vraag A.3 ook voor lijfrenten en stamrechten die zijn bedongen in het kader van de omzetting van de fiscale oudedagsreserve in een lijfrente en in samenhang met het staken van een onderneming?

De goedkeuring is van toepassing op alle polissen waarvan de premies uiterlijk in 2005 in aftrek zijn gekomen en waarbij gekozen is of gekozen wordt voor het bedingen van fiscaal toegestane lijfrenten. Daaronder begrepen zijn ook in het verleden bedongen lijfrenten die voldeden aan de voorwaarden voor premieaftrek van het regime 1992 tot en met 2000 van de Wet IB 1964.

De goedkeuring geldt eveneens voor stamrechten die in het verleden zijn bedongen met toepassing van de artikelen 19 en 44j Wet IB 1964, tekst tot en met 1991 en die zijn of worden omgezet in een lijfrente als bedoeld in de artikelen 3.125 of 3.126a Wet IB 2001. Die omzetting kan ook na 2005 plaatsvinden.

A.5 Geen beperking voor rechten met regime Wet IB 1964 tot en met 1991 (pre-Brede Herwaardering)

Geldt het overgangsregime voor overbruggingslijfrenten (artikel 10a.1 Wet IB 2001) ook voor lijfrenten waarop nog het regime tot en met 1991 van de Wet IB 1964 van toepassing is?

De nieuwe wetgeving met ingang van 2006 voor overbruggingslijfrenten geldt niet voor lijfrenten waarop het regime tot en met 1991 van de Wet IB 1964 van toepassing is. Dergelijke lijfrenten mogen ook na 2005 nog ten uitvoer worden gelegd overeenkomstig de mogelijkheden van de wetgeving van de Wet IB 1964 zoals die luidde tot en met 1991.

A.6 Gevolgen voor eerbiedigende werking van premiebetaling na 2005 voor bestaande lijfrente

Een belastingplichtige heeft een lijfrente waarvan hij de premies tot en met 2005 heeft afgetrokken en waarop hij na 2005 geen premies heeft betaald. Hij mag deze lijfrente desgewenst volledig gebruiken voor het in de toekomst bedingen van een overbruggingslijfrente (zie onder A.2). Wat zijn de gevolgen als hij voor die lijfrente na het jaar 2005 nog wel premies betaalt? Maakt het daarbij uit of hij de premies heeft afgetrokken of niet?

Als een belastingplichtige na het jaar 2005 nog lijfrentepremies betaalt - premies die zijn teruggewenteld naar 2005 gelden als betaald in 2005 - mag de overbruggingslijfrente die hij te zijner tijd aankoopt geen hogere waarde hebben dan de waarde die de lijfrente had op 31 december 2005. Het maakt hierbij niet uit of de premies na 2005 zijn afgetrokken of niet (artikel 10a.1, derde lid, Wet IB 2001).

A.7 Premievrije lijfrente en premiebetalende lijfrente op één polis

Is het mogelijk om de in A.6 genoemde maximering van de overbruggingslijfrente te voorkomen door enerzijds de lijfrente waarvoor tot en met 2005 premieaftrek is genoten premievrij te maken en anderzijds een nieuwe premiebetalende lijfrente vorm te geven? Beide lijfrenten zijn hierbij in één polis opgenomen.

Op één polis kunnen één of meer verzekerde rechten worden opgenomen. Om de maximering van de overbruggingslijfrente te voorkomen, is het wel noodzakelijk dat zowel het premievrije recht als het premiebetalende recht afzonderlijk op de polis zijn omschreven. Ook is het essentieel dat de verzekeraar administratief en rekenkundig beide lijfrenten afzonderlijk te boek stelt.

A.8 Gevolgen van overbruggingslijfrente met hogere waarde dan waarde op 31 december 2005

Als een belastingplichtige na 2005 nog premies heeft betaald, mag hij een overbruggingslijfrente bedingen voor ten hoogste voor de waarde van de lijfrente op 31 december 2005. Wat zijn de gevolgen als hij een overbruggingslijfrente bedingt voor meer dan de waarde van de lijfrente op 31 december 2005?

Als een belastingplichtige voor een hoger bedrag dan de waarde op 31 december 2005 een overbruggingslijfrente koopt, vormt dat excedent voor hem een negatieve uitgave voor inkomensvoorziening. Over dat excedent moet hij inkomstenbelasting betalen en revisierente ter grootte van 20%. De belastingplichtige kan inkomstenbelasting en revisierente voorkomen door het excedent te gebruiken voor een ander type lijfrente dat fiscaal is toegestaan, bijvoorbeeld een oudedagslijfrente.

A.9 Waarde op 31 december 2005; naar 2005 teruggewentelde premie

Als een belastingplichtige na 2005 nog premies heeft betaald, mag hij een overbruggingslijfrente bedingen voor ten hoogste voor de waarde van de lijfrente op 31 december 2005. Op welke wijze moet in die situatie rekening worden gehouden met voor die lijfrente betaalde premies die naar 2005 zijn teruggewenteld?

Het nominale bedrag van de voor de lijfrente naar 2005 teruggewentelde premies mag worden begrepen in de waarde van de lijfrente op 31 december 2005.

A.10 Gevolgen van daling van de waarde van de lijfrente op 31 december 2005

Bij met name een lijfrente op unit-linked-basis is het mogelijk dat de waarde van de lijfrente lager wordt dan de waarde daarvan op 31 december 2005. Een belastingplichtige betaalt voor die lijfrente vervolgens premies waardoor (mede) de waarde van de lijfrente weer toeneemt. Tot welke waarde mag hij dan in de toekomst een overbruggingslijfrente bedingen?

In een dergelijke situatie mag de belastingplichtige toch een overbruggingslijfrente bedingen tot de waarde in het economische verkeer van de lijfrente op 31 december 2005. Het is hierbij overigens niet van belang dat de belastingplichtige de voor de lijfrente na 2005 betaalde premies heeft afgetrokken, bijvoorbeeld voor een oudedagslijfrente.

A.11 Voor premieaftrek na 2005 geen aanpassing lijfrentepolis nodig als mede een overbruggingslijfrente is verzekerd

In sommige vóór 2006 gesloten lijfrentepolissen is naast bijvoorbeeld een oudedagslijfrente ook een overbruggingslijfrente verzekerd. Als een belastingplichtige na 2005 premies wenst af te trekken, is dat niet meer mogelijk voor een overbruggingslijfrente. Moet in een dergelijke situatie de polis worden aangepast om de overbruggingslijfrente als verzekerd recht uit de polis te verwijderen?

Aanpassing van de polis is in deze situatie voor toekomstige premieaftrek fiscaal niet noodzakelijk. Daartoe is in artikel 10a.1, tweede lid, Wet IB 2001 een specifieke regeling opgenomen. Op grond van deze regeling worden de na 2005 betaalde premies geacht geen betrekking te hebben op een overbruggingslijfrente ondanks dat die lijfrente wel mede is verzekerd in de polis.

A.12 Omzetting van een lijfrente waarvoor eerbiedigende werking geldt in een LR

Kan een belastingplichtige een lijfrente waarvoor eerbiedigende werking voor een overbruggingslijfrente geldt, laten omzetten in een LR?

Zie D.4.

A.13 Beëindigingsmoment van de overbruggingslijfrente

Wanneer moet een overbruggingslijfrente eindigen?

Ingevolge de Wet IB 2001, tekst 2005, moet een overbruggingslijfrente eindigen in het kalenderjaar waarin de belastingplichtige een uitkering op grond van een pensioenregeling gaat genieten of in het kalenderjaar waarin deze de leeftijd van 65 jaar bereikt (artikel 3.125, eerste lid, onderdeel c, Wet IB 2001). De belastingplichtige heeft hierin een vrije keuze. De leeftijd van 65 jaar vormde in dit verband de concretisering van de leeftijd waarop toen de gerechtigdheid tot de AOW ontstond.

Met ingang van 2013 ontstaat de AOW-gerechtigdheid niet meer op het tijdstip waarop de belastingplichtige de leeftijd van 65 jaar bereikt. De AOW-leeftijd stijgt met ingang van 2013 stapsgewijs. Goedgekeurd is dat met ingang van 2013 een overbruggingslijfrente ook mag eindigen in het jaar waarin de belastingplichtige de leeftijd bereikt waarop hij AOW-gerechtigd wordt.

Uitkeringen uit een overbruggingslijfrente mogen dus – ter keuze van de gerechtigde tot die uitkeringen – eindigen in het jaar waarin hij:

- de 65-jarige leeftijd bereikt, of;
- de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, of;
- een uitkering op grond van een pensioenregeling gaat genieten.

In de jaren 2020 en verder stijgt de AOW-leeftijd minder snel dan aanvankelijk de bedoeling was. Als gevolg van deze getemporeerde verhoging van de AOW-leeftijd mag een eerder overeengekomen verlenging van de uitkeringsperiode van een overbruggingslijfrente worden verkort. Op het moment van aanpassing van de uitkeringsperiode dient opnieuw te worden beoordeeld of de uitkeringen het maximale bedrag per jaar niet overschrijden.

In de situatie waarin de AOW-leeftijd na de ingangsdatum van de overbruggingslijfrente wordt verlaagd, mag ook worden uitgegaan van het jaar waarin de AOW-leeftijd die van toepassing was vóór deze verlaging wordt bereikt.

B Tijdelijke oudedagslijfrenten

B.1 Geen eerbiedigende werking voor tijdelijke oudedagslijfrenten die tot stand zijn gekomen vóór 2006

Een belastingplichtige heeft een tijdelijke oudedagslijfrente die tot stand is gekomen vóór 2006. Mag hij na 2005 een tijdelijke oudedagslijfrente bedingen die ingaat vóór het bereiken van de leeftijd van 65 jaar?

In de wijzigingswetgeving is niet voorzien in een overgangsregime voor tijdelijke oudedagslijfrenten. Dit houdt in dat ook als dergelijke lijfrenten voortvloeien uit premies die zijn afgetrokken vóór 2006, de termijnen van de tijdelijke oudedagslijfrente in de toekomst niet mogen ingaan vóór het kalenderjaar waarin de belastingplichtige de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

B.2 Wetswijziging 2014; gevolgen voor opmaak polissen en overeenkomsten

Wat zijn de gevolgen van de wetswijziging met ingang van 2014 voor de opmaak van de polissen en overeenkomsten voor tijdelijke oudedagslijfrenten?

Met ingang van 2014 mogen tijdelijke oudedagslijfrenten niet eerder ingaan dan in het kalenderjaar waarin de belastingplichtige de leeftijd bereikt waarop hij AOW-gerechtigd wordt (artikel 3.125, eerste lid, onderdeel c, Wet IB 2001, tekst 2014). Een en ander behoudens de toepasselijkheid van de overgangsregeling van artikel 10a.12 Wet IB 2001. In de praktijk heeft deze wijziging vrijwel nooit gevolgen voor de inhoud van lijfrentepolissen en van overeenkomsten van een LR of LBR waarbij nog geen sprake is van een uitkeringsfase. Tijdelijke oudedagslijfrenten worden namelijk in de contracten vrijwel nooit als zodanig verzekerd of opgenomen; in de praktijk worden in het algemeen levenslange oudedagslijfrenten in de contracten opgenomen (ten minste 20 jaren bij een LR en LBR).

Eerst zodra daadwerkelijk een tijdelijke oudedagslijfrente ingaat, is het op grond van de fiscale regelgeving vereist dat deze niet eerder ingaat dan in het kalenderjaar waarin de belastingplichtige de leeftijd bereikt waarop hij AOW-gerechtigd wordt. En voorts niet later ingaat dan 5 jaren na het kalenderjaar waarin de belastingplichtige de AOW-leeftijd bereikt.

B.3 Betekenis wettelijke termijn voor het tijdstip van ingaan van de uitkeringen van tijdelijke oudedagslijfrenten

Wanneer moeten de uitkeringen van tijdelijke oudedagslijfrenten uiterlijk ingaan?

Zie E.2.

B.4 Eerbiedigende werking; ook nieuw regime mogelijk

Een belastingplichtige heeft een tijdelijke oudedagslijfrente die tot stand is gekomen vóór 2014. Is hij verplicht om voor de aanspraken op die lijfrente tot 2014 gebruik te maken van de eerbiedigende werking van het voorgaande belastingregime of kan hij ook kiezen voor het regime met ingang van 2014?

Onder bepaalde voorwaarden en tot bepaalde hoogten bestaat recht op toepassing van het regime van de Wet IB 2001, tot en met 2013, zoals dit gold voor op 31 december 2013 bestaande aanspraken op lijfrenten (artikel 10a.12 Wet IB 2001). Feitelijk houdt deze eerbiedigende werking alleen in dat de tijdelijke oudedagslijfrente nog mag ingaan in het jaar van 65 worden en op zijn laatst mag ingaan in het jaar van 70 worden. Hierbij kan dan nog gebruik gemaakt worden van de wettelijke termijn (zie B.3).

In afwijking van deze eerbiedigende werking kan ook ervoor worden gekozen het regime van de Wet IB 2001 met ingang van 2014 van toepassing te doen zijn. Dit kan bij voorbeeld als de belastingplichtige het laatst mogelijke kalenderjaar van (tijdelijke) oudedagslijfrenten op grond van het regime dat geldt met ingang van 2014 wil benutten. De belastingplichtige kan ook volledig kiezen voor het regime met ingang van 2014 omdat hij na 2013 voor de lijfrenten nog premie of inleg heeft betaald. In dergelijke gevallen is de eerbiedigende werking toch al beperkt tot de waarde van de lijfrente op 31 december 2013. Om in deze gevallen toepassing van het nieuwe regime te bewerkstelligen volstaat het om de tijdelijke oudedagslijfrenten in te doen gaan in het voor de belastingplichtige laatst mogelijke kalenderjaar volgens het regime met ingang van 2014 respectievelijk niet eerder te doen ingaan dan in het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt.

Het is in de situaties met eerbiedigende werking ook mogelijk een deel van het lijfrentekapitaal te gebruiken voor een lijfrente volgens het regime tot en met 2013 en het resterende deel voor een lijfrente volgens het regime met ingang van 2014.

B.5 Eerbiedigende werking conform systematiek voor overbruggingslijfrenten

Hoe moet de eerbiedigende werking voor tijdelijke oudedagslijfrenten worden toegepast?

Artikel 10a.12 Wet IB 2001 is zoveel mogelijk vormgegeven op de wijze van artikel 10a.1 Wet IB 2001. In dit laatstgenoemde artikel is de eerbiedigende werking van het regime voor overbruggingslijfrenten geregeld voor op 31 december 2005 bestaande lijfrenteaanspraken. Artikel 10a.12 moet dan ook zoveel mogelijk op overeenkomstige wijze als artikel 10a.1 worden toegepast. De gepubliceerde helpdeskvragen en -antwoorden van de Kennisgroep Verzekeringsproducten over het regime van overbruggingslijfrenten zijn dus zoveel mogelijk overeenkomstig van toepassing op de behandeling van tijdelijke oudedagslijfrenten op grond van artikel 10a.12 Wet IB 2001. Zie onder A.

B.6 Maximale bedrag per jaar van de termijnen uit een tijdelijke oudedagslijfrente; samenloop tijdelijke oudedagslijfrenterekening en/of -beleggingsrecht en tijdelijke oudedagslijfrenteverzekerings

Wat is het maximale bedrag van de termijnen per jaar uit een tijdelijke oudedagslijfrente bij samenloop van een tijdelijke oudedagslijfrenterekening en/of -beleggingsrecht en een tijdelijke oudedagslijfrenteverzekerings?

Het gezamenlijke bedrag aan termijnen in een kalenderjaar van een tijdelijke oudedagslijfrente, bedoeld in artikel 3.126a, vierde lid, onderdeel a, onder 3°, Wet IB 2001 (LR en LBR), mag voor die lijfrenten niet meer bedragen dan € 22.735 per jaar. De tijdelijke oudedagslijfrenteverzekerings kent hetzelfde maximum per jaar voor het gezamenlijk bedrag aan termijnen uit deze lijfrenten (artikel 3.125, eerste lid, onderdeel c, Wet IB 2001). Als sprake is van een of meerdere tijdelijke oudedagslijfrenterekenings en/of -beleggingsrechten naast een of meer tijdelijke oudedagslijfrenteverzekeringens, mag het totale bedrag van de termijnen uit die lijfrenten gezamenlijk niet meer dan € 22.735 per jaar belopen.

Uitgangspunt van de wetgever bij de invoering van de Wet Banksparen in 2008 was een zoveel mogelijk gelijke behandeling in de bancaire en verzekeringsssfeer, rekening houdend met het verschil in karakter tussen sparen en verzekeren. Een tijdelijke oudedagslijfrente staat om deze reden ook open voor een LR en een LBR, maar zorgt niet voor een verruiming van het maximale bedrag van de termijnen per jaar voor tijdelijke oudedagslijfrenten.

Het maximale bedrag geldt overigens niet voor tijdelijke oudedagslijfrenteverzekeringens waarop het regime van de pre-Brede Herwaardering van toepassing is. Bij de berekening van het maximale bedrag aan termijnen voor de tijdelijke oudedagslijfrenten tezamen, hoeven tijdelijke oudedagslijfrenteverzekeringens waarop het regime van pre-Brede Herwaardering van toepassing is, derhalve niet te worden meegerekend.

B.7 Maximaal bedrag per jaar van de termijnen uit een tijdelijke oudedagslijfrente; beleggingsrendement

Mag het maximale bedrag per jaar van de termijnen uit een tijdelijke oudedagslijfrente overschreden worden als gevolg van beleggingsrendementens?

Of wordt voldaan aan het maximale bedrag per jaar van de termijnen uit een tijdelijke oudedagslijfrente, wordt doorgaans getoetst op het moment waarop de tijdelijke oudedagslijfrente wordt aangekocht (zie ook onderdeel 9.4 van het besluit van 16 mei 2019, nr. 2019-115021). Het kan voorkomen dat door behaalde beleggingsresultaten het relevante jaarbedrag nadien wordt overschreden. Deze overschrijding leidt in zoverre niet tot het in aanmerking nemen van negatieve uitgaven voor inkomensvoorzienings en van revisierente. Een overschrijding van het maximale jaarbedrag is dus mogelijk als dit komt door na het tijdstip van berekenen van de lijfrentetermijnen behaalde beleggingsrendementens.

C Afkoopregeling kleine lijfrenten

C.1 Tijdstip van vaststellen van de afkoopwaarde

Per welk tijdstip wordt de afkoopwaarde bepaald om vast te stellen of sprake is van een kleine lijfrente?

Als toetswaarde voor de afkoopregeling kleine lijfrenten geldt de waarde van de lijfrente of van het tegoed op het tijdstip dat onmiddellijk voorafgaat aan de afkoop. De afkoop vindt in fiscale zin plaats op het tijdstip waarop deze met de financiële instelling is overeengekomen. Dit kan het geval zijn als de financiële instelling na het afkoopverzoek van de verzekeringnemer meedeelt dat tot afkoop zal worden overgegaan. Als toetswaarde voor de afkoopregeling kleine lijfrenten geldt dan de waarde van de lijfrente of van het tegoed ten tijde van die mededeling. In de praktijk zal op de mededeling van de financiële instelling meestal ook het bedrag van de afkoopsom staan. Dan vormt dat bedrag de toetswaarde voor de afkoopregeling kleine lijfrenten.

C.2 Hogere uitkering dan de afkoopwaarde

Wat zijn de gevolgen voor de afkoopregeling kleine lijfrenten als de uiteindelijke uitkering hoger blijkt te zijn dan de afkoopwaarde?

Tussen het tijdstip waarop de afkoop is overeengekomen en het tijdstip van daadwerkelijke uitkering kan enige tijd zitten. Als gevolg daarvan kan de financiële instelling een hoger bedrag uitkeren dan de voor de afkoopregeling kleine lijfrenten in aanmerking te nemen afkoopwaarde (zie C.1). Die hogere uitkering heeft geen gevolgen voor de toepassing van de afkoopregeling kleine lijfrenten.

C.3 Geen aansprakelijkheid van de financiële instelling bij afkoop kleine lijfrente

Is de financiële instelling aansprakelijk voor de verschuldigde belasting en revisierente als sprake is van een kleine afkoop?

Ter zake van een afkoop waarop de afkoopregeling kleine lijfrenten van toepassing is, bestaat geen aansprakelijkheid voor de financiële instelling. Omdat de uitkering ineens wordt aangemerkt als een 'reguliere' termijn van lijfrente, worden geen negatieve uitgaven in aanmerking genomen en is geen revisierente verschuldigd. Er wordt loonheffing ingehouden tegen het tarief van de tabel bijzondere beloningen.

C.4 Kleine afkoop in een later jaar dan het jaar waarin de einddatum van de opbouwfase van de lijfrente ligt

Als de einddatum van de opbouwfase van de lijfrente in jaar 1 ligt, kan de afkoopregeling kleine lijfrenten dan in een later jaar van toepassing zijn?

De wettelijke termijn waarbinnen een lijfrente moet worden bedongen, eindigt op 31 december van het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar van de contractueel overeengekomen datum bij leven. Bij overlijden eindigt de wettelijke termijn op 31 december van het tweede kalenderjaar volgend op het kalenderjaar van de contractueel overeengekomen datum (artikel 3.133, derde lid, Wet IB 2001). Zolang deze wettelijke termijn nog niet is verstreken, kan een belastingplichtige de lijfrente laten uitbetalen met gebruikmaking van de afkoopregeling kleine lijfrenten.

C.5 Afkoopregeling kleine lijfrenten geldt niet voor uitbetaling na overschrijden wettelijke termijn

Is de afkoopregeling kleine lijfrenten nog van toepassing nadat de wettelijke termijn voor het doen ingaan van een lijfrente is verstreken?

Zie E.3.

C.6 Afkoopregeling kleine lijfrenten geldt niet voor andere schendingen van voorwaarden
Is de afkoopregeling kleine lijfrenten ook van toepassing bij andere schendingen van voorwaarden?

De afkoopregeling kleine lijfrenten geldt niet voor andere schendingen van voorwaarden dan afkoop, zoals vervreemding, belening, verpanding of overschrijding van de wettelijke termijn. De werkingssfeer van de regeling is beperkt tot de uitkering in één termijn van het tegoed op een LR of de waarde van een LBR of tot de uitkering in één bedrag van een lijfrenteversicherung (artikel 3.126a, vijfde lid, en artikel 3.133, tweede lid, onderdeel d, Wet IB 2001). Bij andere schendingen van voorwaarden dan afkoop is als zodanig geen sprake van een uitkering ineens of in één bedrag door de financiële instelling.

C.7 Samentellen lijfrenten bij dezelfde financiële instelling
Hoe werkt de samentelregel van de afkoopregeling kleine lijfrenten in de praktijk uit?

Voor de toets aan het maximumbedrag waarop de afkoopregeling kleine lijfrenten van toepassing is, moeten de waarden van lijfrenten bij dezelfde financiële instelling worden samengeteld (samentelregel; artikel 3.126a, vijfde lid, tweede volzin en artikel 3.133, tweede lid, onderdeel d, Wet IB 2001). Onder financiële instelling wordt hierbij verstaan een lichaam dat als zodanig is aan te merken in de zin van de Wet op het financieel toezicht. Dit brengt met zich mee dat als tot een concern een aantal lichamen behoren die ieder voor zich zijn aan te merken als financiële instelling als hiervoor bedoeld, alleen lijfrenten die zijn ondergebracht bij een van die lichamen, moeten worden samengeteld. Daarbij is niet van belang welke productnaam een lijfrente heeft; relevant is alleen bij welk lichaam het product is ondergebracht.

C.8 Niet samentellen met ingegane lijfrenten
Moeten voor de toepassing van de samentelregel alle ingegane en nog niet ingegane lijfrenten worden samengeteld?

De afkoopregeling kleine lijfrenten geldt uitsluitend voor lijfrenten waarvan nog geen uitkeringen zijn gaan lopen. Voor de toepassing van de samentelregel (zie C.7) geldt dat er geen samentelling plaatsvindt met lijfrenten bij dezelfde financiële instelling waarvan al ten minste één uitkering is gedaan.

C.9 Niet samentellen met pre-Brede Herwaarderingslijfrenten
Moeten voor de toepassing van de samentelregel pre-Brede Herwaarderingslijfrenten worden meegeteld?

Voor de toepassing van de samentelregel (zie C.7) geldt dat geen samentelling plaatsvindt met lijfrenten bij dezelfde verzekeraar waarop uitsluitend nog het pre-Brede Herwaarderingsregime van toepassing is.

C.10 Afkoopwaarde toetsen per nabestaandenlijfrente
Hoe moet de afkoopwaarde worden getoetst als een nabestaandenlijfrente toekomt aan meer personen?

Een lijfrentekapitaal kan na overlijden op grond van een polis of op grond van erfrecht toekomen aan een aantal nabestaanden. Ieder van de gerechtigden moet dan voor de aan hem toekomende waarde een lijfrente doen ingaan. Op ieder van die lijfrenten kan de afkoopregeling kleine lijfrenten desgewenst van toepassing zijn als de waarde daarvan niet meer bedraagt dan het maximum waarvoor de afkoopregeling kleine lijfrenten geldt. Voor de samentelregel (zie C.7) geldt hierbij het volgende. Zodra door overlijden recht is verkregen op een nabestaandenlijfrente kan deze fiscaal niet meer geruisloos worden omgezet in een ander type lijfrente. Een redelijke wetstoepassing brengt dan met zich mee dat voor de beoordeling of het maximum van de afkoopregeling kleine lijfrenten wordt overschreden, eventuele andere typen lijfrenten die bij dezelfde financiële instelling zijn ondergebracht, niet worden samengeteld met de nabestaandenlijfrente.

C.11 Afkoopwaarde toetsen inclusief ‘saldogedeelte’

Hoe moet de afkoopwaarde worden getoetst als een deel van de afkoopwaarde onbelast blijft in verband met niet-afgetrokken premies?

Voor de vaststelling of een lijfrente wat grootte betreft in aanmerking komt voor de afkoopregeling kleine lijfrenten moet worden uitgegaan van de integrale afkoopwaarde van de lijfrente op het fiscaal relevante tijdstip (zie ook C.2). Hierbij is niet van belang dat een deel van de afkoopsom mogelijk onbelast is omdat de premies of de inleg niet volledig als uitgaven voor inkomensvoorzieningen in aanmerking zijn genomen.

C.12 Gedeeltelijk ingaan lijfrente gevolgd door gedeeltelijke afkoop

Wat zijn de gevolgen van afkoop nadat eerst de lijfrente voor een deel is ingegaan?

Het is fiscaal mogelijk een gedeelte van een lijfrentekapitaal te gebruiken voor het doen ingaan van een lijfrente. Nadat ten minste één uitkering heeft plaatsgevonden, kan op de resterende waarde van het lijfrentekapitaal de afkoopregeling kleine lijfrenten van toepassing zijn. Er vindt immers geen samentelling plaats met een lijfrente waarvan ten minste één termijn is vervallen (zie C.8).

C.13 Splitsing en toedeling van de lijfrente in geval van echtscheiding

Wat zijn in geval van echtscheiding de gevolgen van splitsing en toedeling van de lijfrente?

In bepaalde situaties bestaat de mogelijkheid om een lijfrente geheel of gedeeltelijk te vervreemden aan de (gewezen) echtgenoot (artikel 3.134, tweede lid, Wet IB 2001; verdeling van een gemeenschap in het kader van echtscheiding, enz.). Zo is het bijvoorbeeld mogelijk een lijfrente te splitsen en tot de gewenste omvang toe te delen aan beide echtgenoten. Na de splitsing kan elk van de toegedeelde delen voor zich in aanmerking komen voor de afkoopregeling kleine lijfrenten. Er vindt geen samentelling met de lijfrente van de andere (gewezen) echtgenoot plaats.

In situaties waarin artikel 3.134, tweede lid, Wet IB 2001 van toepassing is, is het voor de toepassing van de afkoopregeling kleine lijfrenten ook mogelijk de lijfrente niet eerst formeel in twee lijfrenten te splitsen. Daartoe moet in het echtscheidings- of verdelingsconvenant uitdrukkelijk zijn bepaald hoe de lijfrente zal worden verdeeld. Nadat het convenant definitief is geworden, kan voor iedere (gewezen) echtgenoot de afkoopregeling kleine lijfrenten van toepassing zijn op het aan hem of haar toegewezen gedeelte of waarde van de lijfrente ondanks het feit dat de lijfrente mogelijk formeel nog toekomt aan de ander.

D Lijfrenteberekening en lijfrentebeleggingsrecht

Waar niet uitdrukkelijk anders wordt aangegeven, geldt hetgeen hierna wordt vermeld voor de LR ook voor het LBR.

D.1 Eis van geblokkeerde rekening

Hoe kan worden voldaan aan de eis dat een rekening moet zijn geblokkeerd?

Voor het bestaan van een LR geldt als eis dat sprake is van een geblokkeerde rekening (artikel 3.126a, eerste lid, Wet IB 2001). Een LR is geblokkeerd als in de overeenkomst van de LR en de daarbij behorende algemene en eventueel bijzondere voorwaarden, de overige eisen die de wet aan de vormgeving van de LR stelt, zijn opgenomen. Het gaat bijvoorbeeld om het opnemen van het verbod op afkoop, vervreemding en dergelijke, en het opnemen van de gelimiteerde mogelijkheden tot aanwending van het tegoed op de rekening. In de overeenkomst en de voorwaarden hoeven geen additionele civielrechtelijke bepalingen te worden opgenomen om een geblokkeerde rekening of beleggingsrecht te verkrijgen. Voor de kenbaarheid van het karakter van de rekening of het beleggingsrecht naar de rekeninghouders, verdient het aanbeveling om met zoveel woorden in de overeenkomst op te nemen dat het gaat om een ‘geblokkeerde’ rekening.

D.2 Lijfrenterekening met gekoppelde beleggingsrekening

Is het mogelijk aan een LR een beleggingsrekening te koppelen?

Het is mogelijk om aan een LR een beleggingsrekening te koppelen zonder dat daarbij sprake moet zijn van een LBR. Fiscaal is dan sprake van een LR zodat ook administratief alle stortingen, opnamen, deblokkeringen en gegevensaanleveringen aan de Belastingdienst moeten plaatsvinden via de LR.

D.3 Omzetting van een kapitaalverzekering met lijfrenteclausule in een LR

Kan een belastingplichtige een kapitaalverzekering met lijfrenteclausule laten omzetten in een LR?

Een belastingplichtige kan een kapitaalverzekering met lijfrenteclausule waarvoor nog het regime geldt van de Wet IB 1964 zoals die wet luidde tot en met 1991 (eerbiedigende werking), fiscaal geruisloos laten omzetten in een LR (Onderdeel O, negende lid, van de Invoeringswet Wet IB 2001).

D.4 Omzetting van een lijfrente (overbruggingslijfrente) waarvoor eerbiedigende werking geldt in een LR

Kan een belastingplichtige een lijfrente waarvoor eerbiedigende werking voor een overbruggingslijfrente geldt, laten omzetten in een LR?

Voor bepaalde lijfrenteverzekeringen bestaat het recht om de waarde daarvan geheel of gedeeltelijk na 2005 te gebruiken voor het doen ingaan van een overbruggingslijfrente (artikel 10a.1 juncto artikel 3.125, eerste lid, onderdeel c, Wet IB 2001, zoals die bepaling luidde tot en met 2005). Als een belastingplichtige een dergelijke lijfrente laat omzetten in een LR, is het echter niet mogelijk daarbij een overbruggingslijfrente te doen ingaan. Overbruggingslijfrenten hebben namelijk nooit onderdeel uitgemaakt van het regime van de LR.

Het is wel mogelijk om de LR op enig tijdstip weer om te zetten in een lijfrenteverzekering. Voor zover de oorspronkelijke lijfrenteverzekering had kunnen worden aangewend voor een overbruggingslijfrente kan ook de weer in een lijfrenteverzekering omgezette LR worden aangewend voor een overbruggingslijfrente.

D.5 Minimale looptijd levenslange oudedagslijfrente die ingaat vóór AOW-leeftijd

Wat is de minimale looptijd van een levenslange oudedagslijfrente waarvan de eerste termijn wordt uitgekeerd vóór het jaar waarin de AOW-leeftijd wordt bereikt?

Wanneer de eerste termijn van een levenslange oudedagslijfrente wordt uitgekeerd vóór het kalenderjaar waarin de AOW-leeftijd wordt bereikt, moet de periode tussen de eerste en de laatste termijn ten minste 20 jaar bedragen, vermeerderd met het aantal jaren tussen het tijdstip van het uitkeren van de eerste termijn en de AOW-leeftijd (artikel 3.126a, vierde lid, onderdeel a, onder 2, Wet IB 2001). Het begrip 'jaren' moet in dit verband worden opgevat als aaneengesloten perioden van 12 maanden. Dit betekent dat wanneer de eerste termijn bijvoorbeeld op 1 mei 2020 wordt uitgekeerd en op 15 april 2021 de AOW-leeftijd wordt bereikt, de 20-jaarsperiode in dit voorbeeld eindigt op 1 mei 2040. De periode tussen 1 mei 2020 en 15 april 2021 is immers geen aaneengesloten periode van 12 maanden en deze verlengt daarom de 20-jaarsperiode niet.

D.6 Looptijd tijdelijke oudedagsuitkering van de LR

Wat is de minimale looptijd van de tijdelijke oudedagsuitkering van de LR?

De LR kent voor de tijdelijke oudedagsuitkering een minimumperiode van vijf jaren tussen de eerste termijn en de laatste termijn (artikel 3.126a, vierde lid, onderdeel a, onder 3, Wet IB 2001). Uit de wettekst volgt dat bij jaaruitkeringen de bank ten minste zes uitkeringen uit de LR moet doen. De wettekst voor de LR wijkt hiermee af van de wettelijke voorwaarde voor de tijdelijke oudedagslijfrenteverzekeringsmaatschappij als gevolg van deze formulering volstaan met het uitkeren van vijf termijnen. De eerste termijn vervalt dan een jaar na de ingangsdatum van de lijfrente.

Uitgangspunt van de wetgever is een zoveel mogelijk gelijke behandeling van bancaire en verzekeringsfeer, rekening houdend met het verschil in karakter tussen sparen en verzekeren. Een redelijke wetstoepassing brengt dan ook met zich mee dat als bij een LR de bank de eerste jaartermijn pas een jaar na de ingangsdatum van de reeks van uitkeringen uitbetaalt, na die eerste jaartermijn kan worden volstaan met het uitkeren van nog vier jaartermijnen met een tussenperiode van een jaar. Daarmee heeft de overeenkomst – vergelijkbaar met de situatie bij de lijfrenteverzekeringsmaatschappij – een looptijd van vijf jaar en zijn in totaal vijf uitkeringen gedaan. Keert de bank de eerste jaartermijn onmiddellijk de ingangsdatum uit, dan moeten er aanvullend nog vijf uitkeringen met een tussenperiode van een jaar volgen. Daarmee heeft de overeenkomst – ook in dit geval vergelijkbaar met de situatie bij een lijfrenteverzekeringsmaatschappij – een looptijd van vijf jaar en zijn in totaal zes uitkeringen gedaan.

Bij een LR met maanduitkeringen leidt het voorgaande tot het volgende. Als de eerste uitkering één maand na de ingangsdatum vervalt, is de looptijd vijf jaar (60 maanden) en doet de bank in totaal 60 uitkeringen. Vervalt de eerste uitkering ten tijde van de ingangsdatum, dan is de looptijd ook vijf jaar (60 maanden), maar doet de bank in totaal 61 uitkeringen.

D.7 Ingangsdatum (tijdelijke) oudedagsuitkering

Hoe werken de wettelijke voorwaarden omtrent de ingangsdatum van een (tijdelijke) oudedagsuitkering in de praktijk uit?

Evenals het geval is bij een lijfrenteverzekering, kan een tijdelijke oudedagsuitkering van een LR niet eerder ingaan dan in het kalenderjaar waarin de gerechtigde de leeftijd bereikt waarop hij AOW-gerechtigd wordt (artikel 3.126a, vierde lid, onderdeel a, onder 3, Wet IB 2001). Daarnaast geldt als voorwaarde voor tijdelijke en 'levenslange' oudedagsuitkeringen dat deze uiterlijk ingaan in het kalenderjaar waarin de gerechtigde de leeftijd bereikt die vijf jaar hoger is dan de AOW-leeftijd (artikel 3.126a, vierde lid, onderdeel a, onder 1, Wet IB 2001). Gelet op de wettelijke termijn waarbinnen lijfrenten moeten zijn bedongen na de opbouwfase, geldt als uiterste ingangsdatum van de uitkeringen 31 december van het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar van de contractueel overeengekomen datum (artikel 3.133, derde lid, Wet IB 2001). Bij een contractueel overeengekomen datum die ligt in het jaar waarin de rekeninghouder de leeftijd bereikt die vijf jaar hoger is dan de AOW-leeftijd, kan dit dus zijn 31 december van het jaar waarin de rekeninghouder de leeftijd bereikt die zes jaar hoger is dan de AOW-leeftijd. Ten slotte is nog van belang dat de contractuele einddatum van de opbouwfase uiterlijk moet zijn gelegen in het jaar waarin de gerechtigde de leeftijd bereikt die vijf jaar hoger is dan de AOW-leeftijd.

D.8 Toerekening tegoed van een LR na overlijden

Aan wie komt het tegoed van een LR na overlijden van de rekeninghouder toe?

Anders dan een lijfrenteverzekering, kent de LR geen met name genoemde gerechtigden bij overlijden. Het tegoed van de LR behoort, evenals dat van een reguliere spaarrekening, tot de nalatenschap van de overleden rekeninghouder. Hierop is het civiele recht van toepassing. Fiscaalrechtelijk is alleen vereist dat de uitkeringen direct ingaan, waarbij de uitkeringen een bepaalde minimale termijn moeten lopen afhankelijk van degene aan wie de uitkeringen toekomen (artikel 3.126a, vierde lid, onderdeel b, Wet IB 2001).

De LR is een vermogensrecht dat vererft volgens de regels van het (wettelijk) erfrecht. Wanneer de rekeninghouder geen testament heeft gemaakt, vererft zijn nalatenschap krachtens het erfrecht bij versterf. Als de rekeninghouder in die situatie een langstlevende partner en een of meer kinderen nalaat, is de wettelijke verdeling van toepassing. Door de werking van de wettelijke verdeling komt de LR van rechtswege in haar geheel toe aan de partner.

Wanneer de rekeninghouder wil afwijken van het erfrecht bij versterf, kan dat door het opmaken van een testament. In die situatie wijst de rekeninghouder in zijn testament een of meer natuurlijke personen als erfgenamen aan en vererft de LR overeenkomstig de bepalingen in het testament aan de hierin opgenomen erfgenamen naar evenredigheid van de erfdelen. Hierbij kan worden bepaald dat de LR geheel vererft aan een erfgenaam.

Als er een testament is en een huwelijksgemeenschap zal voor het bepalen van de nalatenschap eerst de huwelijksgemeenschap moeten worden afgehandeld. De LR kan bij de afwikkeling van het huwelijksgemeenschap volledig aan de langstlevende partner worden toebedeeld. In die situatie valt de LR niet meer in de nalatenschap van de overleden partner. Als de LR bij de afwikkeling van het huwelijksgemeenschap voor bijvoorbeeld 80% wordt toebedeeld aan de overgebleven partner, dan valt 20% van de LR in de nalatenschap. Dit leidt niet tot een 'verboden' handeling in de zin van artikel 3.133 Wet IB 2001.

D.9 Niet-natuurlijk persoon als erfgenaam

Kan het recht op de nog niet uitgekeerde termijnen van een LR, waarvan de termijnen vóór het overlijden van de rekeninghouder al zijn ingegaan, overgaan op een erfgenaam die een niet-natuurlijk persoon is, zoals een ANBI?

Een LR valt bij overlijden in de nalatenschap van de overleden rekeninghouder. Voor het antwoord op de vraag moet onderscheid worden gemaakt tussen de situatie waarin de uitkering bij vóór het overlijden van de rekeninghouder zijn ingegaan en die waarin dat niet het geval is.

Als de lijfrentetermijnen zijn ingegaan vóór het overlijden van de rekeninghouder, gaat het recht op de nog niet uitgekeerde termijnen over op de erfgenamen (artikel 3.126a, zesde lid, Wet IB 2001). Omdat in de Wet IB 2001 met betrekking tot de LR geen nadere vereisten zijn opgenomen omtrent de erfgenaam, kunnen de nog niet uitgekeerde lijfrentetermijnen overgaan op een erfgenaam die een niet-natuurlijk persoon is, zoals een ANBI. De niet-natuurlijk persoon moet dan wel als zodanig zijn benoemd.

Wanneer bij het overlijden van de rekeninghouder de lijfrentetermijnen nog niet waren ingegaan, moeten de termijnen direct ingaan en worden uitgekeerd aan een natuurlijk persoon (artikel 3.126a, vierde lid, onderdeel b, Wet IB 2001). In dat geval is het dus niet mogelijk om de lijfrentetermijnen te doen toekomen aan een niet-natuurlijk persoon.

D.10 Vaste en gelijkmatige periodieke uitkeringen

De periodieke uitkeringen van een LR en een LBR moeten vast en gelijkmatig zijn. Afhankelijk van wat partijen bij het aangaan van de uitkerende lijfrente zijn overeengekomen, kan de rente die wordt vergoed op het lijfrentekapitaal variëren in de tijd dat de uitkeringsfase loopt. Hoe kan in die situatie worden voldaan aan de voorwaarde dat er sprake moet zijn van vaste en gelijkmatige uitkeringen?

Gelet op de aard van het product kan een bancair lijfrentekapitaal bijvoorbeeld oprenten met de rente die geldt in een bepaalde vastgelegde periode. De rente mag dus voor ook een beperkte periode worden vastgelegd; voor iedere periode moet dan een nieuwe annuïtaire berekening worden gemaakt. Dit laatstgenoemde criterium wordt niet toegepast wanneer de bedragen van de termijnen van meet af aan zijn vastgesteld.

E Wettelijke termijn voor het omzetten in een andere lijfrente of het vaststellen van de lijfrentetermijnen

E.1 Aansprakelijkheid financiële instelling en vijfjaarstermijn voor navordering

Vervalt de aansprakelijkheid van de financiële instelling voor de door de belastingplichtige verschuldigde belasting bij overschrijding van de wettelijke termijn automatisch na het verstrijken van de vijfjaarstermijn voor navordering?

Nee, deze aansprakelijkheid vervalt niet automatisch na het verstrijken van vijf kalenderjaren sinds het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan. Bij het overschrijden van de wettelijke termijn wordt de lijfrente geacht te zijn afgekocht (artikel 3.133, derde lid, Wet IB 2001). Op grond van artikel 44a, eerste lid, Iw 1990 is de financiële instelling bij een BHW/IB 2001 lijfrente aansprakelijk voor de door de belastingplichtige verschuldigde belasting, belasting-, revisie- en invorderingsrente over de afkoop.

Als de lijfrente, waarvan de wettelijke termijn is overschreden, niet in het betreffende jaar in de aanslag is betrokken, kan een navorderingsaanslag worden opgelegd. De bevoegdheid tot het vaststellen van een navorderingsaanslag vervalt op grond van artikel 16 AWR door verloop van vijf kalenderjaren na het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan. Als voor het doen van aangifte inkomstenbelasting uitstel is verleend, wordt de navorderingstermijn met de duur van dit uitstel verlengd. De aansprakelijkheid van de financiële instelling vervalt dan na het verstrijken van vijf kalenderjaren, vermeerderd met de duur van het verleende uitstel voor het doen van de aangifte inkomstenbelasting.

E.2 Betekenis wettelijke termijn voor het tijdstip van ingaan van de uitkeringen van tijdelijke oudedagslijfrenten

Wanneer moeten de uitkeringen van tijdelijke oudedagslijfrenten uiterlijk ingaan?

Het 'ingaan' van de tijdelijke oudedagslijfrenten als bedoeld in artikel 3.125, eerste lid, onderdeel c, Wet IB 2001, betekent dat de berekeningsdatum van de gerichte lijfrente of de einddatum van de opbouwfase van een LR en LBR contractueel is voorzien in een wettelijk toegestaan kalenderjaar. Hierbij is het laatste toegestane kalenderjaar het vijfde kalenderjaar na het jaar waarin de belastingplichtige de leeftijd heeft bereikt waarin hij AOW-gerechtigd is geworden. Voor het daadwerkelijk bedingen en doen ingaan van de uitkeringen heeft de belastingplichtige de tijd tot en met uiterlijk 31 december van het daaropvolgende kalenderjaar. Dit is de toepassing van de zogenoemde wettelijke termijn van artikel 3.133, derde lid, Wet IB 2001.

Voor het vroegste toegestane kalenderjaar is relevant dat de berekeningsdatum of de einddatum van de opbouwfase contractueel is voorzien in het kalenderjaar waarin de belastingplichtige de leeftijd bereikt waarop hij AOW-gerechtigd wordt. Zie C.3.

E.3 Afkoopregeling kleine lijfrenten geldt niet voor uitbetaling na overschrijden wettelijke termijn

Is de afkoopregeling kleine lijfrenten nog van toepassing nadat de wettelijke termijn voor het doen ingaan van een lijfrente is verstreken?

De afkoopregeling kleine lijfrenten geldt niet voor een afkoop die plaatsvindt nadat de wettelijke termijn voor het doen ingaan van een lijfrente is overschreden. Bij het overschrijden van die termijn wordt de lijfrente geacht te zijn afgekocht (artikel 3.133, derde lid, Wet IB 2001).

